

Vetovoimainen kunta pohjoisen nuorille

– Parhaita käytäntöjä

Tässä oppaassa pohditaan, mitä pohjoisen kaupungit ja kunnat voisivat tarjota nuorille, jotta he pysyisivät tai palaisivat kotipaikkakunnilleen ja asettaisivat niihin asumaan.

Oppaan suositukset perustuvat nuorten parissa tekemäämme tutkimukseen **Pohjois-Suomessa** ja **-Venäjällä** sekä kyseisten nuorten käsityksiin hyvinvoinnista ja hyvän elämän aineksista.

2 Suosituksia kunnallisille ja kansalaistoimijoille

1 Ota nuoret mukaan paikalliseen päätöksentekoon.

Esimerkki Suomesta: Maanlaajunen (kunnat): Nuorisovaltuuston toteuttaminen kaikissa kunnissa.

Esimerkki Venäjältä: Koutero, Kirovsk, Nerjungri ja Novyi Urengoi (kunnat): Nuoria kannustetaan osallistumaan paikalliseen päätöksentekoon ja julkisten tilojen parantamiseen.

2 Järjestä tiloja, joissa nuorisoo voi viettää aikaa.

Nuorilla on tarve sekä sisä- että ulkotiloille. Julkisten ja yksityisten toimijoiden kumppanuudet voivat auttaa kyseisten tilojen järjestämisessä. Varsinkin Venäjällä kaivataan lisää ajanviettopaikoja, joihin ei liity tavoitteellisuutta. Nuorten parissa on kysyntää vahvuuille mutta ilmaisille tiloilla, joissa on mahdollista "hengailia" sallivassa ilmapiirissä (sohvia, pelejä ym.) ja seurustella vapaasti.

3 Ylläpidä paikkakunnan elinvoimaisuutta tukemalla kulttuurielämän moninaisuutta.

Järjestä konsertteja, festivaaleja ja muita nuoria kiinnostavia kulttuuritapahtumia. Tuo nuorten aloitteita järjestää tapahtumia itse, sillä aikuisten järjestämät tapahtumat eivät aina kiinnosta nuorempaa sukupolvea.

4 Luo nuorille lisää harrastusmahdollisuuksia, esim. ilmaisia vapaa-ajanviettoaloitteita.

Tarjontaa voi laajentaa yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Yhteisiä ulkoilma-aktiiviteetteja, esimerkiksi yhteisiä pelejä, selviytymiskursseja, extreme-lajeja, suunnistusta, maastopyöräilyä jne., järjestämällä nuoret voidaan saada kiinnostumaan omasta ympäristöstään.

Esimerkkejä Suomesta: Pyhäjoki (Fennovoima): Paikallisten urheilualoitteiden sponsorointi. Yhtiön sponsoroimia harrastemahdollisuuksia pidetään yleisesti positiivisena asiana; Kolari (Sport Resort Ylläs ja Ylläs Ski Resort): Lahjoittavat kausikortin kaikille paikallisille esikouluikäisille.

Esimerkki Venäjältä: Revda, Koutero, Kirovsk, Nizhny Kuranakh ja Novyi Urengoi (paikalliset yritykset ja kunnat): Yritykset sponsorivat nuorten harrastusmahdollisuuksia. Ilmaiset tai kohtuuhintaiset harrastuspaikat, esimerkiksi kaivosyhtiöiden sponsorimat urheilutilat, koetaan erittäin positiiviseksi asiaksi kyseisillä paikkakunnilla; Tiksi: Nuorten organisoimat urheiluryhmät ja taideyhdykset, jotka hakevat itsenäisesti sponsoreja toiminnalleen.

Projektitutkijat ja paikalliset nuoret tapaavat hylätyllä rakennustyömaalla, joka on yksi nuorten suosikki ajanviettopaikoja (Lukas Allemen, 2019).

"Iron Will Team" (Tiksi) edistää nuorisotoimintaa ja terveellisiä elämäntapoja arktisessa kaupungissa.

Kolari Kansalaisopiston sirkusryhmän kevätnäytös (Ria-Maria Adams, 2019).

Suomen ja Venäjän pohjoisosien nuorten päätökseen lähtee synnyinsijoiltaan vaikuttavat edelleen monet rakenteelliset tekijät, kuten kouluttautumismahdollisuuksiin, työllistymiseen, palveluihin, vapaa-ajan toimintaan ja liikkumiseen liittyvät ongelmat.

Toisaalta nuoret ovat tuoneet esille useita myönteisiä asioita, jotka tekevät pohjoisessa elämisen houkuttelevaksi. Näihin kuuluvat **puhdas ja rauhallinen luonto, luontoharrastukset sekä elämisen helppous ja mukavuus** pienellä paikkakunnalla verrattuna suuriin kaupunkeihin.

Nuori yrittäjä, Tatiana, pyörittää menestyksekkästä yksityistä kielikoulua Poljarnye Zorissa (Lukas Allemen, 2019).

6 Pyri houkuttelemaan paluu- ja uusia muuttajia.

Voi olla helpompaa saada ihmiset muuttamaan takaisin kouluttautumis jälkeen kuin estää nuoria muuttamasta pois. Nuorten perheiden tukeminen ja olemalla houkutteleva asuinpaikka näiden silmissä voi muodostua pohjoisten kaupunkien vetonaulaksi. Paluumuuton houkuttelevuutta voi lisätä mainostamalla ja edistämällä esimerkiksi paikallista turvallisuutta, pieniä ja taskukkaita kouluja, edullisia asuntoja, luontoa, viihtyisyyttä ja palveluita.

Esimerkki Venäjältä: Koutero, Kirovsk, Nerjungri ja Novyi Urengoi (kunnat): Nuoria kannustetaan osallistumaan paikalliseen päätöksentekoon ja julkisten tilojen parantamiseen.

Kemijärven nuorisotila (Ria-Maria Adams, 2018).

Pyhäjoen moottoripaja tarjoaa työpajan, jossa nuoret oppivat yhdessä korjaamaan omia kulkuneuviaan (Ria-Maria Adams 2019).

Monissa arktisen Venäjän kaupungeissa rakennukset on maalattu kirkkailla väillä pristäämään kaupunkien julkisuutta, esimerkiksi Kirovskissa (Lukas Allemen, 2019).

Seuraavat suositukset sisältävät ajatuksia siitä, miten pohjoiset yhteisöt voisivat entisestään parantaa nuorten asukkaidensa hyvinvointia. Valitsemamme parhaat käytännöt on kerätty seuraavilta paikkakunnilta **Suomesta** ja **Venäjältä**:

Kolari
Kemijärvi
Pyhäjoki
Koutero
Revda
Poljarnyje Zori
Kirovsk
Novyi Urengoi
Nerjungri
Nizhny Kuranakh
Tiksi

Moposuuto paikallisen grillin "Kolari Burger" edustalla (Ria-Maria Adams, 2020).

Paikallinen nuorisoliikunta Kouterossa (Maksim Muganin, 2018).

Kyseiset käytännöt kuvastavat kummankin maan ja kunkin paikkakunnan erityispiirteitä.

Oppaan **verkkoversio** sisältää linkkejä, joiden kautta saat lisätietoa oppaassa mainituista esimerkeistä. Löydät oppaan täältä:

www.arcticcentre.org/youthwellbeing

3 Suosituksia yritystoimijoille

1 Luo nykyisen viranomaistarjonnan lisäksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, joilla pyritään ratkaisemaan nuorisoon liittyviä ongelmia ja joihin osallistuvat sekä valtio että yritykset.

Noudata näissä kumppanuuksissa sosiaalista vastuullisuutta, etenkin nuoria koskevia projekteissa. Voit esimerkiksi sponsoroida oleskelutiloja; päivittää julkisia tiloja niin, että ne houkuttelevat nuoria (sketitau, parkour ja kiipeily); sponsoroida juhlia, tapahtumia, harrastuksia ja kerhoja sekä tukea yhteisöaloitteita, taidehankkeita ja kulttuurihankkeita.

Esimerkki Suomesta: Pyhäjoki (Fennovoima ja Smartwind): Paikallislle 4H-yhdistykselle sponsorointi perhämikse, jotta nuoret yrittäjät voivat ansaita rahaa myymällä kesäisin jällello.

Esimerkki Venäjältä: Novyi Urengoi (Gazprom), Nizhny Kuranakh (Polyus Gold), Kirovsk (Phosagro) ja Poljarnyje Zori (Rosatom): Yhtiöt sponsorivat ilmaisia urheilutiloja yleiseen käyttöön.

2 Mainosta avoimia työpaikkoja nuorille.

Tämä edesauttaa nuorten kiinnostumista paikallisista työllistymismahdollisuuksista.

Esimerkki Suomesta: Pyhäjoki (Fennovoima): Vierailut paikallisessa lukiassa kertomassa tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksista.

Esimerkki Venäjältä: Kirovsk (Phosagro), Nizhny Kuranakh (Polyus Gold), Nerjungri (Yakutagol), Novyi Urengoi (Gazprom, Rosneft), Poljarnyje Zori (Rosatom): Alueella toimiva yhtiö tekee yhteistyötä koulun kanssa ja järjestää kurssuja, joissa työntekijät kertovat paikallisen päätoimialan perusteista nuorille. Niille, jotka kiinnostuvat aiheesta, voidaan antaa lisäopetusta ja sen jälkeen hankkia alan koulutuksen, mikä ansiosta siirtyminen yhtiön palvelukseen sujuu joustavasti.

4H-yhdistyksen kesäkesä, jossa Fennovoiman ja Smartwindin sponsoroima perhämikse nuorten yritystoiminnan tukemiseksi, Pyhäjoki (Ria-Maria Adams, 2018).

3 Tue nuorten mahdollisuuksia saada kesätyötä.

Kesätyö nuorille hyvä keino ansaita rahaa ja tutustua paikalliseen toimialaan.

Esimerkki Suomesta: Maanlaajunen (alueen kunnat ja kaupungit): Nuorten työllistymistä tuetaan kesätyötehtävillä. Kunta maksaa työnantajalle kesätyösetelin suuruiseen summaan työntekijän palkasta.

4 Sijoita nuorten sosiaaliseen hyvinvointiin heidän kotipaikkakunnallaan.

Tarkista yhtiön sosiaalisen investoinnin linjaukset nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta. Voiko yhtiö parantaa paikallisten nuorten hyvinvointia siten, että kaikki nuoret otetaan huomioon – esimerkiksi järjestämällä avoimen apurahan ohjelmia, joilla tuetaan nuorten aloitteita? Kyseisillä toimilla voidaan edistää tasa-arvoa yhteisissä työskentelevien ja työskentelemättömien nuorten välillä (epätasa-arvo on erityisen suurta kaasuja ja ydinvoimateollisuudessa). Hyvinvointia tulisi edistää yhteistyössä kunnan, nuorisovaltuuston, paikallisen nuorisoparlamentin ja muiden sidosryhmien kanssa. Erään Nizhny Kuranakhissa asuvan nuoren sanoin: "Parempi kun eivät hankkisi kaupunkiin superstaraa konsertoimaan, vaan pyörittäisivät mieluummin nuorisotilaan vuoden ajan."

Esimerkki Venäjältä: Revda (LGOK): Nuorisovaltuuston pohjalta yhtiö ja kunta tarjoavat "toinen kerros"-nimisen tilan ilmaiseksi ja kattavat myös muut yhteisökulut. Kyseessä on nuorten itseorganisoima aloite, joka ei liity työhön, ja tila on avoin kaikille paikallisille asukkaalle.

4 Suosituksia valtiollisille toimijoille

1 Ota käyttöön ammatribarometri.

Barometrilla voidaan tarjota palveluja työnhajjoille, antaa uraohjausta ja tukea työvoiman liikkuvuutta. Sen avulla voidaan tunnistaa nousevia ammatteja, todeta työvoiman vajetta ja suunnitella ammatillista koulutusta ja uudelleen koulutusta.

Esimerkki Suomesta: Maanlaajunen (Ely-keskus, TE-palvelut, Työ- ja elinkeinoministeriö): Ammattribarometri on suunniteltu tätä tarkoitusta varten.

Esimerkki Venäjältä: Muurmanskien alue, Jamal, Jakutia (alueelliset työllisyshallinnot): Barometr zanyatosti ovat osa työllisyystoimien verkkopalveluita. Siellä voi etsiä ammatteja, joiden osajalle on kysyntää sekä ammatteja, joiden osajajista on ylitarjontaa.

2 Tue projekteja, jotka on kohdennettu esimerkiksi syrjäytyneille nuorille sekä projekteja, joilla tuetaan ja kehitetään lahjakkaita nuoria.

Esimerkki Suomesta: Lähes maanlaajunen (Aluehallintovirasto): Etsivä nuorisotyö tukee alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat vaarassa jäädä ilman koulutusta ja työelämän ulkopuolelle.

Esimerkki Venäjältä: Alueellinen ja valtakunnallinen (Venäjän nuorisosiain virasto): Paljon erilaisia ohjelmia, kohdennettuja stipendijä, nuorisofoorumeita jne. erityisesti lahjakkaille nuorille. Tutkimuskehdepaikkakuntien nuoret käyttivät menestyksekkäisti kyseisiä mahdollisuuksia.

Nuorisoo juhlimassa veden äärelä Nerjungriassa (Florian Stammler, 2018).

4 Kannusta yliopistotason yhdistelmätoipiskeluun siellä, missä ei ole tarjolla korkeakouluopintoja.

Opiskelijat kirjautuvat yliopistoon muualla, mutta asuvat ja työskentelevät kotipaikkakunnallaan. Opetus toteutetaan verkko- ja lähiopetuksen yhdistelmänä ja nuoret matkustavat esim. puolivuositain yliopistokaupunkiin saamaan intensiiviovetusta. Täysin etänä tapahtuva opiskelu on toinen mahdollisuus, mutta se ei ole yhtä houkuttelevaa nuorille kuin yhdistelmätoipiskelu, joka tarjoaa mahdollisuuden kokea myös ison kaupungin elämää. Yhdistelmämalli tarjoaisi tehokkaamman tavan kannustaa nuoria pysymään pohjoisessa.

Esimerkkejä Suomesta: Maanlaajunen (yliopistot): Kaikissa Suomen yliopistoissa voi opiskella etänä eri aineita vaihtelevassa määrin. Jotkut nuoret Kotkissa, Kemijärvellä ja Pyhäjoella ovat päättäneet pysyä kotipaikkakunnallaan ja käydä yliopistokaupungissaan vain, kun se on välttämätöntä.

Esimerkki Venäjältä: Maanlaajunen (yliopistot ja teollisuusyritykset): Yliopistot tarjoavat mahdollisuuden etäopiskeluun yhteistyössä kaikkialla Venäjällä toimivien teollisuusyritysten kanssa. Joillakin yrityksillä on joustava työaikaajärjestelmä, joka sallii opiskelijoiden viettää luento- ja tenttikaudet yliopistokaupungeissa.

5 Jaa tietoa etätyömahdollisuuksista sekä opiskelumahdollisuuksista.

Jaa tietoa etätyömahdollisuuksista sekä opiskelumahdollisuuksista sellaisin ammatteihin, joissa etätyöskentely on mahdollista (esim. IT, markkinointi, muotoli, verkkoyhtäisyys) niille nuorille, jotka mieluummin jäisivät kotipaikkakunnalleen kuin lähtisivät työn perässä muualle.

Polyus Goldin nuorisoseura Nizhny Kuranakhissa (Florian Stammler, 2018).

Lopuksi

Suomalais-venäläisen tutkimusprojektin Asua, työskennellä vai lähteä? Nuorisohyvinvointi ja elinkeinoisuus arktisissa (jälki)luonnonvarateollisissa kaupungeissa Suomessa ja Venäjällä (AKA No. 314471 and RFR No. 1859-11001) lopputulokset.

Tekijät: Adams, R.M., Allemen, L., Bolotova, A., Ivanova, A.; Komu, T.; Pitkähinen, M.; Simakova, A. & Stammler, F., yhteistyössä paikallisten nuorten kanssa.

Projektitutkijat: Koillinen federatatiolopisto (Ivanova, A., Oglesneva, T.), Pietarsaon valtiolopisto (Pitkähinen, M. & Simakova, A.), Helsinkiin yliopisto (Bolotova, A., Kuitmaa, M. & Tynkynen, V.P.) ja Lapin yliopisto (Adams, R.M., Allemen, L., Joona, T., Komu, T. & Stammler, F.).

Kiitokset

Hallinto: Nerjungri, Nizhny Kuranakh, Novyi Urengoi, Kemijärvi, Kirovsk, Kolari, Koutero, Poljarnyje Zori, Pyhäjoki ja Revda.

Teollisuus: Boreal BioRef (Kemijärvi), Fennovoima (Pyhäjoki), EuroChem (Koutero), Gazprom (Novyi Urengoi), Kolmar (Nerjungri), LGOK (Revda), Phosagro (Kirovsk/Apatitti), Polyus Gold (Nizhny Kuranakh), Rosatom (Poljarnyje Zori) ja Yakutagol (Nerjungri).

Oppilaitokset: Gazprom ammattikoulu (Novyi Urengoi), Muurmanskien arktisen valtion yliopiston Kirovskin haara (Kolari), lukio (Kemijärvi, Kolari ja Pyhäjoki).

Koillisen federatatiolopiston Nerjungrin haara (Nerjungri), Pohjoisen valtiollinen ammattikoulu (Lovozero/Revda) ja Poljarnye Zorin energia ammattikoulu.

Kansalaisyhteiskunta: Art-cinema Powder (Kirovsk), Nuorten innovatiivien luovuuden keskus (Nerjungri), kirkon nuorisoryhmät (Kemijärvi, Pyhäjoki), IWT (Tiksi), Soveltavan sosiaaliteknikan laboratorio (Nerjungri), Moottoripaja (Pyhäjoki), Pyhäjoen nuorisoseuran valistustalo (Tiksi), "Toinen etätyö" (toinen kerros) nuorisolaitos (Revda), Nuorten sosiaalikeskus (Apatitti), nuorisokeskukset ja niiden työntekijät (Kolari, Pyhäjoki ja Kemijärvi), nuorisokeskus "Nord" (Novyi Urengoi) ja nuorisokansalaisjärjestö Pyritzhazhenie (Koutero).